

« zurück blättern vor »

WRĘGA subst. f. (m.), ab 1651; auch *wrąg*, *wręg*. **1)** ‘Element in der Rumpfkonstruktion eines Schiffes oder eines Flugzeugs, das dessen Querschnitt versteift’ – ‘element konstrukcyjny kadłuba samolotu lub statku usztywniający go w przekroju poprzecznym’: (1651) 1771 Słonk. Pers. 37, L *W głąb ku nurkóm bieży Wręga rozbitéy nawy*. o (1675) 1679 Haur Ek. 174, L *Zyżu pilnie we dnie i w nocy doglądać, aby woda w wręgach nie zalewała*. o 1778 Kluk Rośl. 2 167, L *Wręgi u statków rzecznych, bywają sosnowe*. o (1892) 1949–1951 Sienk. Listy III 168, DOR *Uczuliśmy tylko silne wstrząśnienie łodzi, o której wręgę potwór otarł się pod wodą grzbietem*. o (1938) 1952 Meis. Arkt. 63, DOR [*Pod naporem lodów*] *wszystkie przepierzenia i podłogi wnętrza trzeszczały, jakby miały zostać lada chwila zgniecione, jakby pękały kolejno wszystkie wręgi*. – L, SWIL, SW, DOR (lotn. żegl.) sowie BAN. **2)** ‘Winkelmaß, Zeichenwinkel’ – ‘ekierka’: SW. **3)** ‘seitliche Kerbe an einem Brett, das in Falzverbindungen verwendet wird’ – ‘boczne wcięcie w desce stosowane przy połączeniach na zakładkę lub jako przyłga’: [hapax] 1949 Stolarz 74, DOR *Jeżeli mamy wpuścić w ramę jakąś płytę (...) to musimy w częściach tej ramy (...) wystrugać wgłębienia, czyli wręgi*. – SWIL, SW (stol.), DOR (techn.) sowie BAN. ◊ **Var:** *wrąg* subst. m. – SWIL, SW; *wręg* subst. m., [hapax] 1841 Łab., SW – SW, DOR; *wręga* subst. f., (1651) 1771 Słonk. Pers. 37, L – L, SWIL, SW, DOR sowie BAN. ◊ **Etym:** nhd. *Runge* subst. f., ‘Stange, Pfosten (besonders an einem Leiterwagen)’, GRI, nur für Inh. 1. ◊ **Konk:** ↑*winkelak*, ↑*winkelmas*. ◊ **Der:** *wrązek* subst. m., ‘Holzstückchen zur Herstellung von Querrippen’, zuerst geb. SWIL, nur für Inh. 1; *wręgacz* subst. m., ‘eine Art Hobel’, zuerst geb. SW, nur für Inh. 3; *wręgować* v. imp., [hapax] 1949 Stolarz 74, DOR, zuerst geb. SW, nur für Inh. 3; *wręgowy* adj., 1949 Stolarz 77, DOR, zuerst geb. DOR, nur für Inh. 1, 3. ❖ Die Herkunft des <w> ist rätselhaft.

« zurück blättern vor »